

CẨM NANG SỞ HỮU TRÍ TUỆ

TỔ CHỨC
SỞ HỮU
TRÍ TUỆ
THẾ GIỚI

SỐ XUẤT BẢN WIPO
NO. 888

ISBN 92-805-1432-6

CẨM NANG SỞ HỮU TRÍ TUỆ: CHÍNH SÁCH, PHÁP LUẬT VÀ ÁP DỤNG

Đây là bản dịch từ cuốn “*WIPO Intellectual Property Handbook: Policy, Law and Use*” của Tổ chức Sở hữu trí tuệ Thế giới (WIPO) do Cục Sở hữu trí tuệ phát hành với sự cho phép và tài trợ của Tổ chức Sở hữu trí tuệ Thế giới (WIPO) và Chương trình Hợp tác Đặc biệt Việt Nam - Thụy Sĩ về Sở hữu trí tuệ (Chương trình SPC).

Mục đích của cuốn sách là nhằm cung cấp cho độc giả một tài liệu tham khảo về các lĩnh vực khác nhau của sở hữu trí tuệ, qua đó góp phần thúc đẩy việc áp dụng hệ thống sở hữu trí tuệ trong các hoạt động nghiên cứu, sáng tạo, sản xuất và kinh doanh.

Cục Sở hữu trí tuệ rất mong nhận được các ý kiến đóng góp của độc giả để việc xuất bản các ấn phẩm tiếp theo được hoàn thiện hơn.

Lời nói đầu

Cuốn sách này, với tiêu đề mới “Cẩm nang sở hữu trí tuệ: Chính sách, pháp luật và áp dụng”, là sự kế thừa phiên bản năm 1998 của “Tài liệu về sở hữu trí tuệ”, một công trình liên tục gặt hái thành công kể từ lần xuất bản đầu tiên năm 1995. Cuốn sách vẫn là một tài liệu tham khảo chính cho nhiều đối tượng độc giả - nhà sáng tạo, công chức, giáo viên đại học, luật sư sở hữu trí tuệ và sinh viên.

Phiên bản mới phản ánh các bước phát triển quan trọng trong lĩnh vực sở hữu trí tuệ, trên bình diện thế giới cũng như trong phạm vi Tổ chức Sở hữu trí tuệ Thế giới (WIPO) từ năm 1998. Cuốn sách đề cập các vấn đề quan trọng của hôm nay như thương mại điện tử, công nghệ sinh học, tri thức truyền thống và quản lý các quyền liên quan đến bản quyền tác giả. Cuốn sách này cũng đồng thời phác họa tầm nhìn, chính sách và chiến lược mới của WIPO trong việc theo đuổi cách tiếp cận mới nhằm đối mặt với các thách thức mới, bao gồm phát triển quan hệ đối tác đổi mới với cộng đồng sở hữu trí tuệ nói riêng, với giới pháp luật và kinh doanh cũng như cả xã hội dân sự nói chung.

Trong kỷ nguyên của sự phụ thuộc lẫn nhau trên quy mô toàn cầu, phiên bản này cũng minh họa phương cách mà WIPO tiếp cận với các tầng lớp của xã hội trên toàn thế giới nhằm làm sáng tỏ những vấn đề về sở hữu trí tuệ. Hy vọng rằng cuốn cẩm nang này sẽ góp phần minh chứng rằng tất cả chúng ta là các đối tượng liên quan trong một hệ thống sở hữu trí tuệ thế giới lành mạnh, đầy sức sống và góp phần mang đến cho độc giả sự hiểu biết để họ hỗ trợ và sử dụng hệ thống đó.

*Kamil Idris
Tổng Giám đốc*

*Geneva
Tháng 6/2001*

MỤC LỤC

Chương 1 Giới thiệu

Khái niệm sở hữu trí tuệ	3
Tổ chức Sở hữu trí tuệ thế giới (WIPO)	4
Lịch sử	4
Sứ mệnh và hoạt động	5
Cơ cấu	7
Hệ thống quản lý	8
Thành viên	9
Cải cách thể chế thành lập	9
Mở rộng hoạt động tư vấn và tuyên truyền rộng rãi hơn	12

Chương 2 Các lĩnh vực bảo hộ sở hữu trí tuệ

Bằng độc quyền sáng chế (Patent)	17
Giới thiệu	17
Điều kiện cấp Bằng độc quyền sáng chế	17
Soạn thảo và nộp đơn xin cấp Bằng độc quyền sáng chế	21
Xét nghiệm đơn yêu cầu cấp Bằng độc quyền sáng chế	24
Các hành vi vi phạm	27
Khai thác sáng chế đã được cấp Bằng độc quyền sáng chế	33
Li-xăng bắt buộc	34
Mẫu hữu ích	40

Bản quyền và các quyền liên quan	40
Giới thiệu	40
Bảo hộ quyền tác giả	41
Đối tượng được bảo hộ bản quyền	42
Nội dung các quyền tác giả	43
Các quyền liên quan	46
Quyền sở hữu quyền tác giả	49
Các giới hạn đối với bảo hộ quyền tác giả	50
Án cấp và vi phạm bản quyền tác giả	51
Các biện pháp chế tài	53
Bảo hộ các biểu hiện nghệ thuật truyền thống dân gian	56
 Nhãn hiệu hàng hóa	 65
Giới thiệu	65
Định nghĩa	66
Các dấu hiệu có thể dùng làm nhãn hiệu hàng hóa	68
Tiêu chuẩn bảo hộ	69
Bảo hộ (các quyền) nhãn hiệu hàng hóa	75
Các yêu cầu về sử dụng	76
Đăng ký nhãn hiệu hàng hóa	77
Loại bỏ nhãn hiệu hàng hóa khỏi Đăng bạ	81
Các quyền phát sinh từ đăng ký nhãn hiệu hàng hóa	82
Chiếm đoạt nhãn hiệu hàng hóa và giả mạo, bắt chước nhãn hàng hóa và bao bì	88
Chuyển dịch quyền sở hữu	91
Li-xăng nhãn hiệu hàng hóa	93
Tên thương mại	95
Franchising	96
Kinh doanh hình ảnh, tên tuổi nhân vật	104
 Kiểu dáng công nghiệp và Mạch tích hợp	 111
Kiểu dáng công nghiệp	111
Mạch tích hợp	118
 Chỉ dẫn địa lý	 119
Giới thiệu	119
Bảo hộ chỉ dẫn địa lý ở cấp độ quốc gia	121
Bảo hộ các chỉ dẫn địa lý ở cấp độ quốc tế thông qua các Hiệp ước đa phương	124
Bảo hộ chỉ dẫn địa lý ở cấp độ quốc tế thông qua các Quy định của Hiệp ước song phương	128
 Bảo hộ chống cạnh tranh không lành mạnh	 130
Giới thiệu	130
Nhu cầu bảo hộ	131
Cơ sở pháp lý của việc bảo hộ	132
Các hành vi cạnh tranh không lành mạnh	136

Chương 3

Vai trò của sở hữu trí tuệ trong sự phát triển và Chương trình hợp tác phát triển của WIPO

Mục tiêu của các nước đang phát triển	163
Sở hữu công nghiệp và sự phát triển	164
Bảo hộ sở hữu công nghiệp và phát triển	164
Sáng chế, công nghệ và sự phát triển	166
Khuyến khích đổi mới, sáng tạo cải tiến	168
Giới thiệu	168
Cách tiếp cận chung nhằm thiết lập các hệ thống hoặc các dịch vụ hỗ trợ sáng chế và cải tiến	169
Triển khai và quản lý hệ thống và dịch vụ hỗ trợ cải tiến và sáng chế	170
Trung tâm cải tiến hoặc mạng lưới hỗ trợ cải tiến	170
Li-xăng và chuyển giao công nghệ	172
Giới thiệu	172
Chuyển nhượng và thu nhận công nghệ thông qua việc mua bán	172
Đàm phán các thỏa thuận li-xăng	178
Thù lao	184
Các loại li-xăng sở hữu trí tuệ	189
Chính phủ kiểm soát hợp đồng li-xăng	193
Quyền tác giả và sự phát triển	196
Chương trình hợp tác phát triển của WIPO	197
Giới thiệu	197
Mục tiêu	197
Hợp tác phát triển về sở hữu trí tuệ	198
Học viện thế giới của WIPO	202

Chương 4

Thực thi quyền sở hữu trí tuệ

Thực thi quyền sở hữu công nghiệp, bản quyền tác giả và các quyền liên quan	207
Giới thiệu	207
Thực thi quyền sở hữu công nghiệp nói chung	208
Thực thi các quyền sáng chế (Patent)	211
Thực thi quyền tác giả và các quyền liên quan	213

Những hoạt động thực thi trong tổ chức WIPO	219
Thực thi các quy định của Hiệp định TRIPS	220
Tranh chấp quyền sở hữu trí tuệ	220
Giới thiệu	220
Xem xét lại các quyết định của Cơ quan Sở hữu công nghiệp	221
Khởi kiện hành vi vi phạm	226
Các biện pháp	229
Trọng tài và hòa giải tranh chấp sở hữu trí tuệ	231
Giải quyết tranh chấp tùy chọn	231
Tình hình thực thi trong bối cảnh quốc tế	232
Trung tâm Hòa giải và Trọng tài WIPO	233
WIPO giải quyết tranh chấp tên miền Internet	235

Chương 5

Các Công ước và Thỏa ước quốc tế về sở hữu trí tuệ

Công ước Paris về Bảo hộ sở hữu công nghiệp	241
Lịch sử	241
Những quy định cơ bản	242
Các quy định về quản lý và tài chính	260
Công ước Berne về Bảo hộ các tác phẩm văn học và nghệ thuật	262
Lịch sử	262
Các quy định chính	263
Văn kiện (Paris) mới nhất của Công ước	265
Quản lý hành chính	267
Các nước đang phát triển và Công ước Berne	268
Hiệp ước của WIPO về Bản quyền tác giả (WCT)	269
Giới thiệu	269
Bản chất pháp lý của WCT và mối quan hệ của nó với các Thỏa ước quốc tế khác	270
Các quy định nội dung của WCT	271
Quy định hành chính	276
Hiệp ước hợp tác Patent (PCT)	277
Giới thiệu	277
Chức năng của hệ thống PCT	279
Ưu điểm của hệ thống PCT	283

Thỏa ước Madrid về Đăng ký quốc tế nhãn hiệu hàng hóa và Nghị định thư liên quan đến Thỏa ước này	286
Giới thiệu	286
Chức năng của hệ thống đăng ký quốc tế	287
Trở thành thành viên của Thỏa ước hoặc Nghị định thư	290
Những thuận lợi của Hệ thống	291
Thỏa ước La-hay về Đăng ký quốc tế kiểu dáng công nghiệp	291
Giới thiệu	291
Nguyên tắc đăng ký quốc tế	292
Các quy định chính của Thỏa ước La-hay	292
Các lợi ích gia nhập Thỏa ước La-hay	293
Văn kiện Geneva của Thỏa ước La-hay	294
Hiệp ước Luật nhãn hiệu hàng hóa (TLT)	295
Giới thiệu	295
Quy định của Hiệp ước và các nguyên tắc	296
Hiệp ước Luật Sáng chế (PLT)	299
Giới thiệu	299
Các quy định của Hiệp ước và các nguyên tắc	300
Các thuận lợi của PLT	303
Các Công ước quốc tế về phân loại	304
Giới thiệu	304
Hiệp định Strasbourg về Phân loại sáng chế quốc tế	304
Thỏa ước Nice về Phân loại quốc tế hàng hóa và dịch vụ vì mục đích đăng ký nhãn hiệu	306
Hiệp ước Viên thiết lập Phân loại quốc tế về yếu tố hình của nhãn hiệu	309
Hiệp ước Locarno thiết lập Phân loại quốc tế về kiểu dáng công nghiệp	312
Các Công ước đặc biệt trong lĩnh vực quyền liên quan: Công ước quốc tế về bảo hộ người biểu diễn, nhà sản xuất bản ghi âm và tổ chức phát sóng (“Công ước Rome”)	313
Giới thiệu	313
Quan hệ giữa bảo hộ các quyền liên quan và bản quyền tác giả	314
Các quy định cơ bản	314
Việc thực thi Công ước Rome	318
Công ước Rome và các nước đang phát triển	318
Các Công ước đặc biệt liên quan trong lĩnh vực quyền liên quan	319
Các Công ước đặc biệt khác	319
Lý do và mục đích của các Công ước đặc biệt	320
Những đặc điểm chính của các Công ước đặc biệt	321
Các quy định nội dung của Công ước về Bản ghi âm	321

Các quy định nội dung của Công ước Vệ tinh	322
Công ước Vệ tinh và Công ước về Bản ghi âm với các quốc gia đang phát triển	323
Hiệp ước của WIPO về Biểu diễn và Bản ghi âm (WPPT)	323
Giới thiệu	323
Bản chất pháp luật của WPPT và mối quan hệ của nó với các Thỏa ước quốc tế khác	324
Các quy định về mặt nội dung của WPPT	324
Các quy định hành chính	329
Các buổi biểu diễn nghe nhìn	330
Công ước quốc tế về bảo hộ giống cây trồng mới	330
Giới thiệu	330
Liên minh quốc tế về Bảo hộ giống cây trồng mới (UPOV)	330
Văn kiện 1991 của Công ước UPOV	334
Sự phát triển trong việc bảo hộ giống cây	344
Hiệp định về các khía cạnh liên quan tới thương mại của quyền sở hữu trí tuệ ("TRIPS") và hợp tác giữa WIPO - WTO	344
Giới thiệu	344
Các điều khoản chung, các nguyên tắc cơ bản và điều khoản cuối cùng (Phần I và VII)	346
Những tiêu chuẩn về khả năng bảo hộ, phạm vi và việc sử dụng quyền sở hữu trí tuệ (Phần II)	348
Thực thi quyền sở hữu trí tuệ (Phần III)	354
Thụ đắc và duy trì quyền sở hữu trí tuệ và các thủ tục liên quan (Phần IV)	356
Ngăn ngừa và giải quyết tranh chấp	356
Hợp tác giữa Tổ chức Sở hữu trí tuệ thế giới và Tổ chức Thương mại thế giới	357
Sự phát triển không ngừng của Luật Sở hữu trí tuệ quốc tế	359
Giới thiệu	359
Khuyến nghị chung về các quy định về bảo hộ nhãn hiệu nổi tiếng	360
Khuyến nghị chung về li-xăng nhãn hiệu hàng hóa	361

Chương 6

Quản lý và giảng dạy về sở hữu trí tuệ

Quản lý sở hữu công nghiệp	365
Giới thiệu	365
Cơ cấu hành chính tại Cơ quan Sở hữu công nghiệp	366
Cơ quan Sáng chế	367
Cơ quan Nhãn hiệu hàng hóa	370